

ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ І ВИЗНАЧЕННЯ ПЕРСПЕКТИВНИХ НАПРЯМІВ ПРОБЛЕМАТИКИ БАГАТОРІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СПОРТСМЕНІВ В АКРОБАТИЦІ

Здійснено проблемно-тематичний аналіз наукових публікацій і дисертаційних робіт, що розкривають проблематику раціональної багаторічної підготовки спортсменів, які спеціалізуються в різних видах спорту. Виявлено, що на даному етапі відсутні дисертаційні дослідження з питань багаторічної підготовки в парно-груповій акробатиці.

Ключові слова: акробатика; аналіз; багаторічна підготовка.

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями.

Упродовж десятиліть українська школа акробатики продовжує залишатися однією з ведучих разом з акробатичними школами інших країн. Проте відзначається тісне суперництво з боку представників таких країн, як Німеччина, Велика Британія, США, Франція, Канада, Росія.

З кожним роком збільшується складність програм змагань і відбувається зростання професійної майстерності на тлі помітного омолодження спортсменів високої кваліфікації (Свідлер Т. А., 2010; Бачинська Н. В., 2006) [2, 19].

Раціональна побудова і зміст багаторічного тренування визначає рівень результатів спортсменів високого класу. Головною метою тренувального процесу є досягнення необхідного рівня розвитку провідних функцій на усіх етапах багаторічної підготовки, який надалі забезпечить досягнення видатних спортивних результатів.

Сучасні тенденції розвитку спорту вимагають систематичного вдосконалення організаційно-методичних основ тренувального процесу. Ефективність багаторічної спортивної підготовки припускає урахування закономірностей становлення вищої спортивною майстерності і передусім – залежності його темпів від спеціалізації і статі спортсменів. Відмінності темпів становлення майстерності у спортсменів, що спеціалізуються в різних видах спорту і різних дисциплінах, пов'язані з гетерохронністю формування передумов високих спортивних досягнень, а це, у свою чергу, визначається структурою змагальної діяльності і підготовленості [2, 11, 16, 17].

Темпи становлення майстерності також багато в чому обумовлені індивідуальністю спортсменів, специфікою їх підготовки і віком її початку. Організаційні основи багаторічної спортивної підготовки повинні відповідати вимогам її ефективної методики. Для забезпечення цього, передусім, потрібна реалізація усіх накопичених знань про багаторічну спортивну підготовку при вдосконаленні програмно-нормативної бази розвитку спорту в країні [5, 6, 8, 21].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Нами проведений аналіз матеріалів більше 140 основних джерел, що містять дані про наукові публікації і дисертаційні дослідження з проблем багаторічної підготовки спортсменів в різних видах спорту, з акцентом на складнокоординаційні (і суміжні з акробатикою) види спорту. Виявлено, що на цьому етапі дослідження відсутні наукові публікації і дисертаційні дослідження з питань багаторічної підготовки в парно-груповій акробатиці.

Зв'язок роботи з науковими програмами. Дослідження виконано згідно із "Зведеним планом науково-дослідної роботи у сфері фізичного виховання і спорту на 2011-2015 рр. Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту" за темою: "Теоретико-методичні основи удосконалення тренувального процесу та змагальної діяльності в структурі багаторічної підготовки спортсменів".

Формулювання мети і завдань роботи. Мета – здійснити проблемно-тематичний аналіз наукових публікацій та дисертаційних робіт, що розкривають проблематику раціональної багаторічної підготовки спортсменів, які спеціалізуються в різних видах спорту, включаючи спортивну акробатику.

Завдання: 1. Узагальнити матеріали основних джерел, що містять дані о наукових публікаціях і дисертаційних дослідженнях з проблем багаторічної підготовки спортсменів в різних видах спорту, з акцентом на складнокоординаційні (суміжні з акробатикою) види спорту.

2. Виявити якісно-кількісні характеристики дисертаційних досліджень з досліджуваної проблематики, і обґрунтувати основні тенденції їх розвитку.

3. Визначити невирішені раніше напрямки в спортивній акробатиці.

Результати дослідження. Провідні фахівці внесли значний вклад і провели фундаментальні дослідження з проблем раціональної багаторічної підготовки спортсменів, які спеціалізуються у різних видах спорту (Н.Г. Озолін, 1970; Н.В. Зімкін, 1969; М.А. Годік, 1980; В.М. Платонов, 1984, 1986, 1987, 1988, 1993, 1995, 1997; Л.В. Волков, 1997; Н.Ж. Булгакова, 1986; В.П. Філін, 1997; Л.П. Матвеев, 1977, 1991, 1993, 1999; А.А. Гужаловський, 1986; К. Сахновський, 1998; О.І. Камаєв, 2000; Б.Н. Шустін, 1983, 1985, 1994, 1995; В.С. Келлер, В.Н. G. Stiehler, G. Konzag, H. Dobler, 1988; А.А. Красніков, 1992; М.Я. Набатнікова, 1982; Є.П. Льїн, 1983; В.С. Родиченко, 1984; Ю.В. Верхошанський, 1985; В.П. Фомін, 1986; К.П. Сахновський, 1988; С.А. Локтев, 1994; М.І. Славів, 1989, 1998; О.В. Неробеева, 1988; С. Савчин, 1999, 2000; Шинкарук О.А., 2011).

Нами був проведений теоретичний аналіз спеціальної літератури, яка відображає найбільш істотні, в тому числі і для складнокоординаційних видів спорту, теоретико-методичні закономірності проблематики, що досліджується.

Система багаторічної підготовки спортсменів складнокоординаційних видів спорту дозволила накопичити достатній досвід організації навчально-тренувального процесу і прийти до висновку, що основними шляхами вирішення проблеми підвищення спортивної майстерності і зростання складності змагальних програм є розробка ефективних методик побудови навчально-тренувального процесу на основі об'єктивних критеріїв оцінки тренувальних навантажень (Л.П. Матвеев 1976, 1977, 1984; С.М. Вайцеховський 1971, 1985; Н.Г. Озолін, 1985; М.Л. Укран, 1971; В.П. Філін, 1980, 1986, 1987; М.Я. Набатнікова, 1982; А.І. Шимонін, 1984; А.А. Новіков, 2007; Б.Н. Шустін, 1975–1999; А. Dainis, 1981; А.Н. Корженевський, В.И. Ларіонов, 1989, 1994; В.В. Івочкин, 1997; П.В. Квашук, 1993, 1998, 2003; В.С. Чебураєв, Л.Я. Аркаєв, 1997; Савчин С., 2000; М.І. Пілюк, 2000) [6, 12, 15, 18].

У численних роботах провідних фахівців дитячого і юнацького спорту (Л.П. Матвеев, 1964, 1977; В.С. Фарфель, 1975; Філін В.П., 1974, 1977, 1986, 1987, 1989; Гужаловський А.А., 1978; Н.Г. Озолін, 1985; Набатнікова М.Я., 1982, 1987; Фомін Н.А., Філін В.П., 1986; Волков Л.В., 1983, 1986, 1989, 2002; Волков В.М., Філін В.П., 1988; Губа В.П., 1997, 2000; Л.В. Волков, 2002; В.К. Бальсевич, 2003; Н.Ж. Булгакова, 1976, 2007; Рубін В.С., 2005; Воробйов В. А., 2012 тощо) досить детально і ґрунтовно розкрито загальні та деякі приватні положення теорії спортивної підготовки юних спортсменів (Соломатін В.Р., 2010).

Велика частина багаторічної підготовки в складнокоординаційних видах спорту припадає на пубертатний період розвитку, його характерною особливістю є гетерохронність дозрівання соматичних і функціональних систем. При цьому при плануванні багаторічної підготовки і оцінки перспективності спортсмена необхідний облік статевих особливостей, індивідуальних темпів і строків біологічного дозрівання (Н.Ж. Булгакова, А.Р. Воронцов, 1984; 1986; А.А. Гужаловський, 1984).

Як відомо, об'єктивне керування процесом підготовки неможливо здійснити без відповідної оцінки функціонального стану спортсменів, яке змінюється під впливом різних причин, в результаті чого відбувається як перевиконання, так і недовиконання запланованих обсягів навантаження. Невідповідність між планованими і фактично виконуваними обсягами роботи в тренувальному занятті свідчить про необхідність пошуку причин їх виникнення та усунення, що вельми актуально для підвищення ефективності процесу підготовки спортсменів складнокоординаційних видів спорту (В.М. Смолевський, Ю.К. Гавердовський, 1999; М.І. Славик, 1991; В.Н. Афонін, В.Д. Лифарь, 1991; К.Б. Андреасян, 1996; В.С. Чебураєв, 1997; С. Савчин, 2000; В.Н. Тіхонов, 2007; Г.А. Макарова, В.А. Якобашвілі, 1991; Л.Я. Аркаєв, Н.Г. Сучілін, 1997; Нгуєн Кім Куонь, 2005).

Численні дослідження вітчизняних і зарубіжних фахівців свідчать про суттєву залежність результативності змагальної діяльності на етапі вищої спортивної майстерності від ефективності побудови навчально-тренувального процесу юних спортсменів на етапах попередньої, базової та поглибленої спортивної підготовки (Воронов Ю.С., 2009).

Особливу складність система багаторічної підготовки представляє в складнокоординаційних видах спорту, зокрема, в парно-груповій акробатиці.

Для ефективного управління тренувальним процесом тренеру необхідно мати надійні дані, що характеризують, з одного боку, рівень функціональних можливостей спортсмена, з іншого – показники тренувальних навантажень. Тренувальна робота, що виконується спортсменом, відрізняється високою специфічністю всіх її сторін. У зв'язку з цим, визначення її кількісної міри і тренувального навантаження значно відрізняється в різних видах спорту (В.М. Платонов, 1984, 1986, 1988, 1997; М.М. Булатова, 1996; В.С. Чебураєв, Л.Я. Аркаєв, 1997; В.М. Смолевський, Ю.К. Гавердовський, 1999; Г.В. Мелленберг, 1993; Д.А. Поліщук, 1993; Є.А. Ширковець, 1995; Л.М. Куліков, 1996; В.І. Тхорев, 1999; М.І. Пілюк, 2000; А.І. Шимонін, 2007; В.В. Анциперов, А.Г. Тріфонов, 2007; С. Савчин, 2000; Л.Я. Аркаєв, Н.Г. Сучілін, 2004; І.А. Григор'янц, 2005; Ю.К. Гавердовський, 2007; Т.А. Легкодимова, 2009).

В останні десятиліття цей напрямок поповнився низкою робіт, що стосуються вдосконалення теоретико-методичних основ багаторічної спортивної підготовки в художній гімнастиці – управління навчально-тренувальним процесом юних спортсменок (Жуманова А.С., 2010); біатлоні (Гібадуллін І.Г., 2005); дзюдо (Ягелло В., 2003); швидкісно-силових видах спорту, зокрема в стрибках в висоту (Ахметов Р.Ф., 2006); футболі (Лисенчук Г.А., 2004; Золотарьов А.П., 1997); у спортивному орієнтуванні (Воронов Ю.С., 2009); боротьбі (Воробйов В. А., 2012); плаванні (Соломатін В. Р., 2010); в ігрових видах спорту (Максименко І.Г., 2011); теоретико-методичні засади системи підготовки юних гімнастів 7-13 років (Худолій О.М., 2005, 2011) [1, 5, 7, 13, 20, 21, 23].

Одночасно велика увага приділялася розробці модельних характеристик різних сторін підготовленості спортсменів, які проявляються в процесі змагань (А.А. Новіков, Б.Н. Шустін, 1975–1999; А. Dainis, 1981; В.С. Чебураєв, Л.Я. Аркаєв, 1997; Савчин С., 2000; М.І. Пілюк, 2000), обґрунтування концепцій управління діяльністю та станом спортсменів у різних видах спорту (А.В. Родіонов, 1973-1998; W. Koley, J. Brogli, 1981).

З теорії і методики тренування в області складнокоординаційних видів спорту (спортивної та художньої гімнастики, аеробіки, синхронного плавання) (В.М. Смолевський, 1975; А.М. Шльомін, 1975; Е.П. Аверкович, 1980; Ж.Є. Фірільова, 1981; Є.В. Бірюк, 1983; С.А. Кувшиннікова, 1983; В.Ю. Сосіна, 1983; В.С. Чебураєв, 1984; Н.А. Овчиннікова, 1985; Н. Хаджисєв, 1985; Р.Ш. Гульбані, 1987; Г.А. Чикалова, 1988; Л.Я. Аркаєв, 1989; Л.А. Карпенко, 1998, 2000, 2003; Ж.А. Белокопитова, 1993; І.А. Вінер, 2003;

А.Н. Хмельков, 2004; Т.А. Легкодимова, 2009); зі спортивної аеробіки (А.А. Мартинов, 2004; О.А. Поздєєва, 2006; А.А. Боляк, 2007; А.І. Шимонін, 2007; М.Л. Штода, 2012).

Проведений теоретичний аналіз спеціальної літератури свідчить, що значний внесок у розвиток теорії і методики акробатики було внесено наступними фахівцями. Історичні відомості про становлення та розвиток акробатики, загальні основи теорії і методики тренування були викладені у низці навчальних посібників: "Акробатика" (під загальною редакцією Є.Г. Соколова, 1965); "Спортивна акробатика" (В.П. Коркін, 1981); "Акробатика" (Кожевников С.В., 1984); "Ювілей спортивної акробатики" (1993); "Акробатика. Канони термінології" (Коркін В.П., Аракчєєв В.Н., 1989); "Акробатика. Тріо краси, пластики і складності" (Коркін В.П., Коркіна А.В., 1995) [16].

До зарубіжних наукових видань з акробатики відносяться G. Gedney (1977), J. Fitula (1981), C. Pociello (1981), T. Pozzo, C. Studeny (1987).

Розробка психологічних питань становлення спортивної майстерності і визначення залежності між типологічними особливостями і стилем діяльності спортсменів викладена в дослідженнях Б.І. Якубчика (1965 – 1977); J. Hroka, 1976; J. Defrance, (1981); M. Brouchon, L. Hay (1982); N. Midol (1982).

В теорії і методиці акробатики значну кількість робіт присвячено аналізу техніки виконання акробатичних стрибків і методиці навчання (В.Н. Курись (1972 – 1999), Б.А. Бураков (1975), А. Dainis (1981). Узагальнений біомеханічний аналіз акробатичних стрибків, який визначає фактори забезпечення високоякісного стрибка, а також залежність якості виконання від морфофункціональних особливостей акробатів було надано в дисертаційній роботі Г.В. Антонова (1984).

В.М. Курись (1972) в дисертаційних дослідженнях виконав біомеханічний аналіз складних стрибків. У зв'язку з цим були визначені їх просторово-часові та швидко-силові характеристики, а також розроблена і експериментально обґрунтована раціональна методика кіно- і фотореєстрації.

Продовживши свої наукові дослідження в напрямку аналізу техніки акробатичних стрибків зі складними обертаннями, В.М. Курись (1972, 1991) запропонував сучасну систему технічної підготовки спортсменів до рекордних досягнень, а далі узагальнив свої численні дослідження в теорію і методику навчання стрибків на доріжці (1994, 1999).

Динаміка складності стрибків, виявлення напрямів і тенденцій у розвитку цього процесу, біомеханічний аналіз вправ вищої і рекордної складності визначили зміни в їх техніці, а в зв'язку з цим, і зміну характеру опори стандартних снарядів і тренажерів. Цим питанням були присвячені дослідження В.А. Скакуна (1987, 1990).

Розробка методів навчання, оцінка фізичної і технічної підготовленості в акробатичних стрибках, визначення ефективних засобів і тренувальних навантажень, що забезпечують досягнення високої спортивної майстерності в цьому виді акробатики – всі перераховані дослідження розглядалися в дисертаційних роботах В.М. Баршая (1973), Б.А. Буракова (1975), К.Є. Шойхета (1980), А.Б. Якубчика (1985), В.Л. Соколова (1988), В.Н. Мкртчичана (1995), Л.В. Кобзарь (1996), а також в роботах зарубіжних авторів (F. Yeadon, 1978; A. Gaidos, 1979; G. Rivoal, 1981; W. Koley, J. Brogli, 1981; P. Jodidio, 1983; V. Kocian, 1986).

Вивченню підготовки в парно-групових видах акробатики присвячені дослідження наступних фахівців. В.П. Коркін здійснив аналіз системи підготовки в парних (1995) та групових (1984, 1995) акробатичних вправах від новачків до майстрів спорту на основі аналізу техніки базових і основних елементів. Дослідження О.В. Тішлера (1976) виявили особливості балансування спортсменами високої кваліфікації в різних умовах рухової взаємодії, представлені індивідуальні характеристики рухових дій верхнього і нижнього партнерів.

Ю.Ф. Мотренко (1987) у дисертаційній роботі визначено провідні характеристики, які впливають на якість виконання кидкових вправ, розраховані інтегральні показники спеціальної фізичної підготовленості в акробатичних четвірках.

В дисертаційних роботах Б.М. Замова (1983), Г.Я. Соколова (1985), М.П. Волченко (1988), Н.І. Тихонова (1988), В.В. Воропаєва (1990), Н.П. Гусєва (1991), а також дослідженнями закордонних авторів (J. Woestyn, 1970; D.A. Winter, 1979; C. Pociello, 1982; J. Paillard, 1982; D. Rezzette, 1983; Ch. Rosenberg, 1986) обґрунтовані засоби і методи навчання та вдосконалення парно-групових акробатичних вправ.

Експериментальному обґрунтуванню критеріїв відбору акробатів на етапах початкової і спеціалізованої підготовки, розробці рівнів розвитку і модельних характеристик показників тестування присвячені наукові дослідження В.М. Болобана (1971, 1982; 2008), А.П. Алябішева (1987), М.М. Пілюка (1989), Ю.К. Чернишенко, М.М. Пілюка, В.А. Баландіна (1989), Н. Fukushima (1979), P. Bourdieu (1980), G. Thiss (1980), J. Pqilhaus (1982), D. Veaubaton (1983), D. Rezzette (1984), A. Gaidos (1985).

Істотний внесок з проблем навчання і вдосконалення підготовки в парно-групових видах акробатики своїми багаторічними дослідженнями вніс В.М. Болобан (1971 – 1999).

У спортивній акробатиці широко розглядалися питання, пов'язані зі структурними компонентами їх техніки (В.Н. Болобан, 1988; Г.Я. Соколов, 1985, 1988; Н.И. Тихонов, 1988).

Змістом і структурою передзмагальної підготовки жіночих акробатичних пар високої кваліфікації присвячена дисертація Бегидової Т.П. (1989), з урахуванням біологічних особливостей жіночого організму Бачинської Н.В. (2006) [2, 3].

Співвідношення обсягу й інтенсивності тренувальних навантажень на передзмагальному етапі підготовки чоловічих акробатичних пар викладено Воропаєвим В.В. (1990) [6].

Комплектуванню жіночих груп у спортивній акробатиці присвячена дисертація Івченко Є.В. (1994). Гусев Н.П. (1990) розробляв ефективні засоби вдосконалення технічної майстерності у груповій акробатиці [8].

В докторській дисертації Пілюка М.М. (2000) представлені побудова і реалізація системи змагальної діяльності акробатів високої кваліфікації [15].

В останні роки в акробатиці досліджувалися наступні напрямки: управління процесом формування готовності акробатів високої кваліфікації до змагальної діяльності (Н.С. Безродна, 2002); критерії оцінки змагальних навантажень і моделювання передзмагальної підготовки акробатів високої кваліфікації (Єршоміна Е.А., 2003); формування динамічних з'єднань вправ спортивної акробатики (Чертлін І.А., 2003); методика вдосконалення спеціальної фізичної підготовки акробатів на етапі початкової спортивної спеціалізації (Малиновський С.К., 2003); критерії оцінки та шляхи підвищення надійності змагальної діяльності акробатів високої кваліфікації (Лопаткіна Ю.Г., 2005) [9, 17].

Одними з останніх наукових досліджень, викладених у кандидатських дисертаціях, є роботи Лебедева П.М. (2009), яким розроблена методика управління процесом засвоєння програмного матеріалу в парній акробатиці на основі контролю і самоконтролю індивідуальних труднощів спортсменів [12].

Методики навчання кидковим вправам в парній акробатиці на етапі початкової спеціалізованої підготовки розробляв у своїх дослідженнях Решетін А.А. (2009) [15].

Фахівцями також вивчалися питання, що розкривають проблематику: якості взаємодії жіночих акробатичних пар методами контролю і корекції психоемоційного стану (Свідлер Т.А., 2010); методики комплексної хореографічної підготовки акробатів парно-групових вправ (Овечкіна О.А., 2010); підготовки резерву висококваліфікованих акробатів на основі взаємодії тренера з батьками спортсменів (Кузнецова Л. П., 2011).

Безперечно, автори вищеперелічених наукових робіт вивчали важливі проблемні напрямки в акробатиці. Однак, можна констатувати, що цілісна і ефективна багаторічна система підготовки акробатів досі не розроблена, оскільки результати виконаних раніше досліджень, навіть узяті в сукупності, її не утворюють. Можна констатувати, що вищесказане, в свою чергу, не дозволяє з позицій системно-структурного підходу розкрити проблему багаторічної підготовки в парно-груповій діяльності акробатів.

Висновки та перспективи подальших розробок. Накопичений передовий вітчизняний і світовий спортивний практичний досвід свідчить про істотну залежність результативності змагальної діяльності на етапі вищої спортивної майстерності від ефективності побудови навчально-тренувального процесу юних спортсменів на етапах попередньої, базової та поглибленої спортивної підготовки.

Наведені вищеперелічені фактори свідчать, що подальший розвиток спортивної акробатики багато в чому залежить від результатів наукових досліджень, спрямованих на вивчення найважливіших закономірностей, що властиві спортивному тренуванню в парно-груповій акробатиці на різних етапах багаторічної підготовки. В акробатиці є практичні проблеми, які вимагають свого наукового рішення:

1. Відсутність детального багатостороннього аналізу показників антропометрії, функціональної, фізичної, технічної та спеціалізованої підготовленості спортсменів у кожній віковій групі парно-групових видів акробатики в процесі багаторічної підготовки.

2. Необхідність розробки науково-обґрунтованої концепції індивідуального підходу до тренування акробатів в різних вікових групах, що базується на основі врахування статевої, біологічної та функціональної зрілості спортсменів в залежності від виду акробатики і внутрішньовидових функцій.

3. Відсутність експериментально перевіреного впровадження нормування тренувальних навантажень з урахуванням статі, віку та видової спрямованості (амплуа), що ускладнює їх планування і контроль.

Перспективи подальших досліджень в даному напрямку плануються в подальшому обґрунтуванні перспективних напрямків вдосконалення структури багаторічної підготовки в парно-груповій акробатиці.

Використані джерела

1. Ахметов Р.Ф. Теоретико-методичні основи управління системою багаторічної підготовки спортсменів швидкісно-силових видів спорту (на матеріалі дослідження стрибків у висоту): дис... доктора наук з фіз. виховання та спорту: 24.00.01 / Р.Ф. Ахметов. – Житомир, 2006. – 468.
2. Бачинська Н.В. Планування тренувальних навантажень в передзмагальному мезоциклі для акробатичних пар з урахуванням біологічних особливостей жіночого організму: дис... канд. наук з фіз. вих. та спорту: 24.00.01. / Н.В. Бачинська. – К., 2006. – 299 с.
3. Бегидова Т.П. Содержание и структура предсоревновательной подготовки женских акробатических пар высокой квалификации: автореф. дис. на соискание уч. степени канд. пед. наук. / Т.П. Бегидова. – М., 1989. – 21 с.
4. Бобровник В.И. Формирование технического мастерства легкоатлетов-прыгунов высокой квалификации в системе спортивной подготовки: дис... доктора наук по физ. воспитанию и спорту: 24.00.01 / В.И. Бобровник. – К., 2007. – 581 с.
5. Воробьев В.А. Содержание и структура многолетней подготовки юных борцов на современном этапе: автореф. дис. на соискание учен. степени доктора пед. наук: 13.00.04 / В.А. Воробьев. – СПб., 2011. – 51 с.
6. Воропаев В.В. Соотношение объема и интенсивности тренировочных нагрузок на предсоревновательном этапе подготовки мужских акробатических пар: автореф. дис. на соискание учен. степени канд. пед. наук: 13.00.04 / В.В. Васильевич. – Л., 1990. – 23 с.

7. Гибадуллин И.Г. Управление тренировочным процессом биатлонистов в системе многолетней подготовки: автореф. дис. на соискание учен. степени доктора пед. наук: 13.00.04 / И.Г. Гибадуллин. – Ижевск, 2005. – 368 с.
8. Гусев Н.П. Эффективные средства совершенствования технического мастерства в групповой акробатике: дис... канд. пед. наук: 13.00.04. / Н.П. Гусев. – Москва, 1990. – 23 с.
9. Еремина Е.А. Критерии оценки соревновательных нагрузок и моделирование предсоревновательной подготовки акробатов высокой квалификации: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. / Е.А. Еремина. – М., 2003. – 23 с.
10. Жуманова А.С. Управление учебно-тренировочным процессом юных спортсменок в художественной гимнастике: автореф. дис. на соискание учен. степени доктора пед. наук: 13.00.04 / А.С. Жуманова. – Алматы, 2010. – 44 с.
11. Козіна Ж.Л. Теоретико-методичні основи індивідуалізації навчально-тренувального процесу спортсменів в ігрових видах спорту: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора наук з фіз. виховання і спорту: 24.00.01 / Ж. Л. Козіна. – Київ, 2010. – 44 с.
12. Лебедев П.Н. Методика управления процессом освоения программного материала в парной акробатике на основе контроля и самоконтроля индивидуальных трудностей спортсменов: дисс. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / П.Н. Лебедев. – Киров, 2009. – 195 с.
13. Лисенчук Г.А. Теоретико-методические основы управления подготовкой футболистов: дис... доктора наук по физ. воспитанию и спорту: 24.00.01 / Г.А. Лисенчук. – К., 2004. – 391 с.
14. Матвеев Л.П. Основы общей теории спорта и системы подготовки спортсменов / Л.П. Матвеев. – К.: Олимпийская литература, 1999. – 318 с.
15. Пилюк Н.Н. Построение и реализация системы соревновательной деятельности акробатов высокой квалификации: дис. ... доктора пед. наук: 13.00.04 / Н.Н. Пилюк. – Краснодар, 2000. – 374 с.
16. Платонов В.Н. Система подготовки спортсменов в олимпийском спорте. Общая теория и ее практические приложения: учебник тренера высшей квалификации / В. Н. Платонов. – М.: Советский спорт, 2005. – 820 с.: ил.
17. Решетин А.А. Методика обучения бросковым упражнениям в парной акробатике на этапе начальной специализированной подготовки: дисс. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / А.А. Решетин. – Волгоград, 2009. – 195 с.
18. Савчин С. Теоретико-методологические основы нормирования тренировочных нагрузок в спортивной гимнастике в процессе становления спортивного мастерства: дис... доктора наук по физ. воспитанию и спорту: 24.00.01 / С. Савчин. – К., 2000. – 427 с.
19. Сахновский К.П. Теоретико-методические основы системы многолетней спортивной подготовки: дис. ... доктора пед. наук: 24.00.01 / К.П. Сахновский. – К., 1997. – 317 с.
20. Свидлер Т.А. Повышение качества взаимодействия женских акробатических пар методами контроля и коррекции психоэмоционального состояния: дисс ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Т.А. Свидлер. – Москва, 2010. – 199 с.
21. Соломатин В.Р. Критерии индивидуализации и построение многолетней тренировки в спортивном плавании: дис. ... доктора пед. наук: 13.00.04 / В.Р. Соломатин. – Москва, 2010. – 389 с.
22. Худолей О.Н. Моделирование процесса подготовки юных гимнастов: монография / О.Н. Худолей. – Харьков: "ОВС", 2005. – 336 с.
23. Шинкарук О.А. Відбір спортсменів і орієнтація їх підготовки в процесі багаторічного вдосконалення (на матеріалі олімпійських видів спорту: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора з фіз. виховання та спорту: 24.00.01. "Олімпійський і професійний спорт" / О.А. Шинкарук. – Київ, 2011. – 44 с.
24. Ягелло В. Теоретико-методические основы системы многолетней физической подготовки юных дзюдоистов: дис... доктора наук по физ. воспитанию и спорту: 24.00.01 / В. Ягелло. – К., 2003. – 463 с.

Bachynska N.

THEORETICAL ANALYSIS AND DETERMINATION OF PERSPECTIVE DIRECTIONS OF THE PROBLEMS OF LONG-TERM PREPARATION OF SPORTSMEN IN AEROBATICS

Carried out thematic analysis of scientific publications and theses, revealing the problems of rational long-term training of athletes specializing in different kinds of sports. It is revealed that at this stage there are no dissertation research on issues of long-term training in paired-group acrobatics.

Key words: acrobatics; analysis; long-term preparation.

Стаття надійшла до редакції 10.09.2014 р.